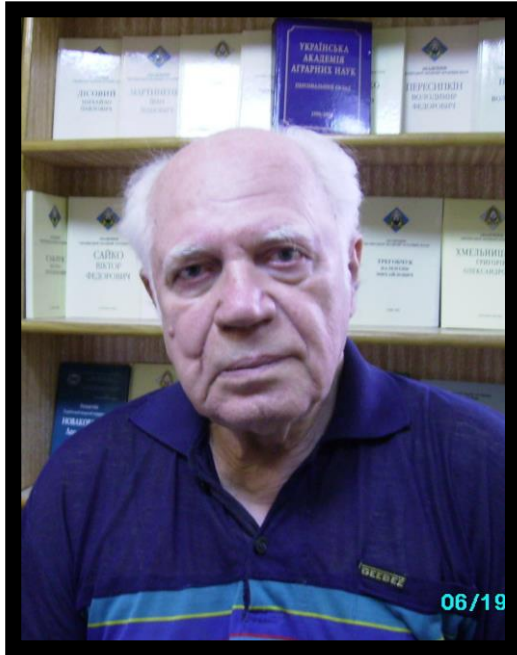

ПАНЧЕНОК ПЕТРО ПАНТЕЛЕЙМОНОВИЧ

20 квітня 2016 р. на 88-му році життя відійшов у Вічність славний син українського народу, великий патріот, доктор історичних наук, професор, академік, Заслужений діяч науки і техніки, генерал козацтва, учасник Другої світової війни Панченко Петро Пантелеймонович.

Народився він 16 жовтня 1928 р. на Полтавщині у селянській родині. Освіту здобував у Лубенському економічному технікумі та Львівському державному університеті. Після закінчення навчання працював на журналістській, педагогічній роботі у сфері комсомольсько – молодіжного руху на Львівщині. Всі ті роки були пов'язані з процесом, який в 1990 – і роки отримав назву радянської країни, західного регіону України. Цей процес був надзвичайно складним, до початку 1950-х років він виявлявся у серйозному громадянському протистоянні з застосуванням зброї учасників і прибічників ОУН–УПА та органів радянського владдя.

В 1972 р. П.П. Панченко переїздить до Києва і поринає у вир столичного громадсько – політичного і наукового життя. Працює завідувачим кафедрою вузу, доцентом, активно публікується у наукових, монографічних виданнях, збірках творів художнього жанру.

Значне місце в трудовій біографії знайшла праця в Інституті історії України НАН України. Протягом 1974–2003 рр. П.П. Панченко пройшов шлях від старшого наукового співробітника до завідувачого відділом та Голови трудового колективу. Саме роки практичної діяльності в названому інституті стали для нього найбільш плідними, творчими на ниві історичної науки. Сфера

його наукових інтересів охоплює два основні напрями вітчизняної історії і суспільно – політичні процеси та проблеми аграрної історії. П.П. Панченко створив свою наукову школу, вихованці якої ведуть наукову та науково – педагогічну діяльність у вищих навчальних закладах Києва, Запоріжжя, Кам'янець-Подільського, Дніпропетровська, Житомира, Львова, Чернівців, Хмельницького, Луганська, Миколаєва. Він постійно виступає з доповідями, повідомленнями на багатьох наукових конференціях, симпозіумах. Є членом організаційних комітетів із проведення аграрних симпозіумів історії Східної Європи. Його праці друкувались у багатьох зарубіжних країнах. В 1970–1980-і роки він працював членом редакційних колегій ряду наукових видань, у тому числі і таких як « Історія в школі», «Історія в школах України». Загалом 16 років очолював Державні екзаменаційні комісії історичних факультетів Чернівецького, Запорізького держуніверситетів, Національного педуніверситету ім. М.П. Драгоманова.

У 1982 р. П.П. Панченко захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук, а в 1985 р. ВАК СРСР присвоєно звання професора.

Петро Пантелеймонович щиро сприйняв проголошення незалежності України і доклав багато зусиль для становлення вітчизняної науки і освіти. Проголошення незалежності ним бачилась передусім як вистраждана протягом багатьох років данність, яка стала закономірним, суспільно – політичним, соціально – економічним процесом, цивілізаційним явищем. Нестабільність суспільно – політичної ситуації в Україні, особливо влітку 1991 р, підігріта путчем у Москві, коли доля державності зависала на волосині, змусила взятися за підготовку брошури « Московська серпнева революція у верхах: міфи і правда (Тернопіль 1991 р.). Спільно з співробітниками відділу сучасної історії України, як завідуючий підрозділу, П.П. Панченко активно включився у роботу по відстежуванню подій та нагромаджуванню матеріалу для осмислення проблем становлення незалежної України. Він займався розробкою широкого комплексу проблем, що стосувались загального державотворчого процесу в

історичній ретроспективі, переосмислення історичного процесу в цілому, екологічних проблем, питання релігії і церкви в Україні. Під керівництвом та безпосередньою участю П.П. Панченка були підготовлені перші підручники та посібники з історії незалежної України. Осмислюючи концептуальні засади тоталітаризму, вчений активно включався в дослідження таких трагічних для українства подій, як голодомори 1930 і 1940-х років. Чорнобильської катастрофи. Співпраця із запорізькими колегами і друзями по ремеслу значною мірою сприяло тому, що професор П.П. Панченко виявився в центрі підручникотворення в Україні. В 1997–1998 рр. з'явилась серед його наукових пріоритетів – військова історія. В цей час розпочинається новий і важливий напрям роботи у Науково – пошуковому агентстві «Книга Пам'яті України», яким передбачалось створення поіменних Книг Скорботи областей і міст України, та випуском історико – меморіального серіалу «Книга пам'яті України». У 1999 р. організаційний талант П.П. Панченка розкрився з новою енергією. На тлі періодичних дискусій на політичному рівні про необхідність розбудови громадянського суспільства у нього з'явилась ідея про необхідність створення Української академії історичних наук. Вона була підтримана науковою громадськістю. Академія почала плідно працювати.

В 2003 р. після складання за віком повноважень завідуючого відділом в Інституті історії України, П.П. Панченко розпочинає окремий, не менш плідний етап у творчій біографії пов'язаний з Державною науковою сільськогосподарською бібліотекою Національної академії аграрних наук України. Він з ентузіазмом включився у роботу якою займалися співробітники установи по поверненню Україні практично забутої плеяди видатних постатей, подій, фактів. В 2006 р. ВАК України затвердив П.П. Панченко головою Спеціалізованої вченої ради за спеціальністю 07.00.07. – історія науки й техніки. Наукова громадськість схвально сприйняла чотиритомне видання «Сільське господарства України від минулого до сьогодення». Високо поціновувалась його кваліфікація при відборі та рецензуванні матеріалів до електронного наукового фахового видання – міжвідомчого тематичного

збірника «Історія науки і біографістика». Позитивні відгуки на сторінках видань отримав підручник «Аграрна історія України», який став фактично єдиним такого рівня виданням в Україні як за змістом, так і наповненням матеріалу.

Усе життя П.П. Панченка було сповнене працею, беззавітним служінням людям, він мав незаперечний авторитет серед колег, науковців, громадськості. Держава високо оцінила заслуги науковця і громадського діяча. Він нагороджений 14 орденами та медалями, удостоєний низки почесних відзнак, грамот тощо.

Професор зробив вагомий внесок у виховання наукових і педагогічних кадрів, за його керівництва та консультування захищено близько двох десятків докторських і кандидатських дисертацій.

Петро Пантелеймонович був прекрасним ученим і педагогом, великодушною та порядною людиною. Світла пам'ять про П.П. Панченка назавжди залишиться у серцях тих, хто його знав.

Доктор історичних наук, професор

С.С. Падалка